

значення. Доречі, ще Законом УРСР «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування» від 7 грудня 1990 року дозволялося на добровільних засадах підіймати базовий рівень місцевого самоврядування на рівень сільського району. Отже, на наше переконання, об'єднання територіальних громад в єдину районну громаду створило б умови для побудови двохрівневої системи місцевого самоврядування, в якій спільні інтереси самодостатніх територіальних громад сільських районів та міст обласного значення були б представлені обласними радами.

Створення єдиних територіальних громад сільських районів, по-перше, урівняло б правові та організаційні можливості районних рад з правовими та організаційними можливостями рад міст обласного значення. По-друге, відпала б практична необхідність у створенні на рівні районів районних державних адміністрацій. По-третє, спростило б порядок проведення виборів до обласних рад при умові, що ці вибори проводились би за мажоритарними багатомандатними виборчими округами, кількість яких співпадала б з кількістю територіальних громад районів та міст обласного значення (такий порядок виборів до обласних рад, як відомо, вже застосовувався, але безпідставно був скасований). Природно, що такий порядок формування обласних рад посилює не тільки функціональний, а й органічний їх зв'язок з територіальними громадами, сприяє б зміцненню цілісності всієї системи місцевого самоврядування.

Пропоновані зміни в системі місцевого самоврядування вимагатимуть вдосконалення конституційно-правового статусу органів самоорганізації населення, зокрема сільських, селищних та міських (міст районного значення), комітетів. Ці органи, на нашу думку, могли б стати дієвими периферійними ланками виконавчих комітетів районних рад, що діють на громадських засадах та реалізують деконцентровані районними радами окремі повноваження місцевого самоврядування.

**Алентьєва А., курсант 1 курсу
ННПФЕКП НАВС
Науковий керівник - Горова О.Б.,
професор кафедри теорії держави та
права НАВС, к.ю.н., доцент**

ЗОВНІШНІ ФУНКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Категорія «функції держави» є однією з найважливіших і ємних понять державознавства. Кожен правознавець повинен розуміти поняття, пов'язані з функціями держави, державною політикою, внутрішніми та зовнішніми напрямками діяльності держави тощо. Ці знання необхідні для всебічного розуміння механізму функціонування та напрямків розвитку держави, особливо враховуючи недавні події, і саме в цьому полягає актуальність обраною теми роботи.

Функції держави - головні напрямки і види діяльності держави, обумовлені її завданнями і цілями і такі, що характеризують її сутність.¶Функції держави не можна ототожнювати з функціями її окремих органів, які є частиною апарату держави і відбиваються у компетенції, у предметі ведення, у правах і обов'язках (повноваженнях), закріплених за ними.[1, 115]

Наведені нижче функції держави відбивають реалізацію загальносоціальних, або «спільних справ» (а не класових), що забезпечують об'єктивне існування людей. Можна класифікувати функції сучасної держави за різними критеріями: суб'єктами, об'єктами, способами, засобами та іншими елементами державної діяльності.

Функції цивілізованої держави за сферами (об'єктами) її діяльності можна поділити на внутрішні і зовнішні.

Внутрішні функції - забезпечують внутрішню політику держави і до них можна віднести:

1) політичну вироблення внутрішньої політики держави, регулювання сфери політичних відносин, забезпечення народовладдя;

2) економічну - регулювання сфери економічних відносин створення умов для розвитку виробництва; організація виробництва на основі визнання і захисту різних форм власності,

підприємницької діяльності; прогнозування розвитку економіки;

3) оподаткування і фінансового контролю - організація і забезпечення системи оподаткування і контролю за легальністю прибутків громадян та їх об'єднань, а також за витратою податків;

4) соціальну - забезпечення соціальної безпеки громадян, створення умов для повного здійснення їх права на працю, життєвий достатній рівень; зняття і пом'якшення соціальних суперечностей шляхом гуманної та справедливої соціальної політики;

5) екологічну - забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території держави; охорона і раціональне використання природних ресурсів; збереження генофонду народу;

6) культурну (духовну) - консолідація нації, розвиток національної самосвідомості; сприяння розвитку самобутності усіх корінних народів і національних меншин; організація освіти; сприяння розвитку культури, науки; охорона культурної спадщини;

7) інформаційну - організація і забезпечення системи одержання, використання, поширення і збереження інформації;

8) правоохоронну - забезпечення охорони конституційного ладу, прав і свобод громадян, законності і правопорядку, довкілля, встановлених і регульованих правом усіх суспільних відносин.

Зовнішні функції - забезпечують зовнішню політику держави і є такими:

1) політична (дипломатична) - встановлення і підтримання дипломатичних зносин з іноземними державами відповідно до загальновизнаних норм і принципів міжнародного права;

2) економічна - встановлення і підтримання торгово-економічних відносин з іноземними державами; розвиток ділового партнерства і співробітництва в економічній сфері з усіма державами, незалежно від їх соціального ладу та рівня розвитку; інтеграція до світової економіки;

3) екологічна - підтримання екологічного виживання на планеті;

4) культурна (гуманітарна) - підтримання і розвиток культурних і наукових зв'язків з іноземними державами; забезпечення збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що мають культурну цінність; вжиття заходів щодо повернення культурних цінностей свого народу, які знаходяться за кордоном;

5) інформаційна - участь у розвитку світового інформаційного простору, встановлення режиму використання інформаційних ресурсів на основі рівноправного співробітництва з іншими державами;

6) оборона держави - захист державного суверенітету від зовнішніх посягань як економічними, дипломатичними, так і військовими засобами;

7) підтримання світового правопорядку - участь у врегулюванні міжнародних міждержавних конфліктів; боротьба з міжнародними злочинами. У зовнішніх функціях держави можна виділити два основні напрямки: зовнішньополітична діяльність (тут особливе значення має функція оборони країни) і зовнішньоекономічна діяльність.[7, 37]

Головна мета та основні напрями зовнішньої політики України – це забезпечення сприятливих умов для удосконалення та демократизації суспільства, просування його шляхом соціального прогресу, досягнення загальної безпеки й роззброєння, розвиток міцних дружніх, добросусідських відносин та різностороннього співробітництва, участь у вирішенні глобальних проблем сучасності, сприяння укріпленню та прогресу світової спільноти.[2, 25]

Однією з основних, найбільш важливих та складних функцій Української держави є політична функція. В юридичній літературі наявно багато визначень даної функції держави, але найчастіше під останньою розуміють вироблення внутрішньої політики держави, регулювання сфери політичних відносин, визначення "правила гри" суб'єктів політичної системи суспільства та забезпечення народовладдя. Наголошуючи на багатогранності даної функції, М.В.Цвік зазначає, що політична функція держави створює умови для ефективного виконання всіх інших функцій, забезпечує реалізацію волевиявлення народу шляхом прийняття відповідних законів та інших державних рішень, реалізацію прав громадян на участь у формуванні державної влади і прийнятих нею рішень.[12, 56] Вона спрямована на створення умов для самоорганізації і самоврядування

народу, його залучення до вирішення державних справ, формування демократичного громадянського суспільства. Політична функція виконується також шляхом реформування державного механізму; вироблення правових статутів для діючих у суспільстві політичних сил; здійснення нагляду за їх діяльністю; прийняття відповідно до закону необхідних заходів з метою упередження, припинення незаконних дій; виконання дій, спрямованих на налагодження всебічних зв'язків з населенням країни.

Провідну роль у здійсненні політичної функції відіграє робота по реалізації національної політики. Перейшовши на шлях розвитку та становлення суверенної, правової, соціальної демократичної держави, формування громадянського суспільства, орієнтуючись на окреслені світовою спільнотою демократичні та гуманітарні за змістом і спрямованістю, міжнародні стандарти, Україна поставила перед собою завдання – вироблення та впровадження єдиної цілеспрямованої загальнонаціональної правової політики, створення ефективного механізму дії права, цивілізоване використання юридичних засобів у досягненні правових цілей (забезпечення прав і свобод, формування правової держави, зміцнення законності і правопорядку тощо). За сутністю й соціальними цілями правова політика є особливим і необхідним компонентом державної політики, закріплення й забезпечення політичного курсу країни, санкціонованого волею народу і його політичних лідерів, що відбувається у діяльності владних структур.[6, 74]

Щодо конституційного закріплення політичної функції нашої держави, то відповідно до Основного закону носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Основними суб'єктами правової політики є Верховна Рада, Президент та Кабінет Міністрів України, які уповноважені визначати правові методи формування, реалізації та забезпечення основних напрямів суспільного розвитку, а також розв'язувати соціально-економічні та суспільно-політичні проблеми в загальнонаціональному вимірі. Також, відповідно до Конституції, суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Держава гарантує свободу політичної діяльності, громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. З метою забезпечення народовладдя і безпосередньої участі громадян в управлінні державними та місцевими справами в Україні проводяться референдуми, які є способом прийняття громадянами України шляхом голосування законів України, інших рішень з важливих питань загальнодержавного і місцевого значення. Зокрема всеукраїнський референдум є однією з форм безпосередньої демократії в Україні, способом здійснення влади безпосередньо Українським народом, що полягає у прийнятті громадянами України рішень з питань загальнодержавного значення шляхом таємного голосування.

В ст. 2 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», від 1 липня 2010 року зазначено, що засади внутрішньої і зовнішньої політики базуються на безумовному додержанні Конституції України, забезпеченні в Україні прав і свобод людини і громадянина та гарантуванні прав і свобод, проголошених Конституцією України, на загально визначених принципах і нормах міжнародного права, забезпеченні соціальної спрямованості економіки України та сталого соціально-економічного розвитку України, зміцненні демократичних засад суспільного і державного життя, забезпеченні верховенства права, економічної і політичної незалежності держави, захисту її національних інтересів, утвердження України як повноправного і авторитетного члена світового співтовариства.

Варто також зазначити, що в залежності від спрямованості діяльності органів державної влади можна виокремити три напрями реалізації правової політики, а саме:

- 1) формування вітчизняного правового поля;
- 2) реалізація національних інтересів за умов дотримання вимог чинного законодавства;
- 3) формування правової культури та правосвідомості громадян.

Список використаної джерел:

1. Забарний Г.Г., Р.А.Калюжний, В.К.Шкарлупа “Основи держави і права”: Навчальний

посібник.-К.:2002.-третє видання, -384с.

2. Загальна теорія держави і права/За редакцією В.В.Копейчикова, - К.: Юрінком інтер-1999р.,С.-71.
3. Кельман М.С., О.Г.Мурашин, Н.М.Хома. Загальна теорія держави і права”: Підручник.-Львів: ”Новий світ-2000”2003 – 584с.
4. Конституційне право України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/За редакцією академіка АпрН України, доктора юридичних наук, професора Ю.М.Тодику, доктора юридичних і політичних наук, професора В.С.Журавського.-К.:Видавничий дім “Ін Юре”,2002.-544с.
5. Конституція України.: Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. Д.:”Видавництво Стакер”,2003.-64с.
6. Котюк В.О. “Основи Держави і Права “ :Навчальний посібник–К.:Вентурі.,1997 – 224с.
7. Мотиль І. І. Основні внутрішні функції Української держави [Текст] : монографія / І. І. Мотиль ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. - К. : ТОВ "ВБ "Аванпост-Прим", 2008. - 184 с.
8. Основи економічної теорії/За ред. С.В.Мочерного. - К.: Видавничий центр “Академія”,1998.- 464 с
9. Погорілко В.Ф., О.Ф.Фрицький, О.В.Городецький та ін. “Конституційне право України”-К.:2000 – 196с.
10. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: Навч". посібник. Вид. 6-е - Х.: Консум, 2002. – 160 с
11. Теорія держави і права (опорні конспекти). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів./Кравчук М.В.-К.:Атіка,2003.-288с.
12. Цвік М.В., В.Д.Ткаченко, О.В.Петришин ”Загальна теорія держави і права”2002-540с.

Балашова І. - курсант 1 курсу

ННІПФСК НАВС

**Науковий керівник – Тихомиров Д.О., ст.
викладач кафедри теорії держави та
права НАВС, к.ю.н.**

ПРИЧИНИ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ

Головною рисою нашої держави, що суттєво відрізняє її від цивілізованих європейських країн, є на сьогоднішній день зменшена роль законності в розвитку держави та суспільства. Серед багатьох професій, які охоплюються єдиним поняттям юрист, на особливу увагу заслуговують слідчі, правовий нігілізм яких створює серйозну загрозу брутального порушення прав людини, отже, є дуже негативним явищем, подолання якого можна розглядати у числі пріоритетів діяльності правової держави. [1]

Правовий нігілізм - це заперечення, ігнорування та негативне ставлення до права, закону та правових форм організації суспільних відносин, прав і свобод інших осіб. Його сутність полягає в загальному негативному відношенні до права, законів, нормативного порядку. [2, ст. 235]

Відповідно до законодавства слідчий виступає як самостійна особа, яка керується внутрішнім переконанням та вимогами закону при дослідженні обставин справи, самостійно приймає всі рішення щодо спрямування слідства та провадження процесуальних дій і несе повну відповідальність за їх законне і своєчасне виконання. Професійна деформація слідчого є небезпечним та негативним явищем. Це обумовлено тим, що слідчий виступає суб’єктом правозастосування, тому від правильного застосування норм права залежить дотримання і забезпечення принципу законності. Слідчий, нехтуючи нормами права, формує у суспільстві негативне ставлення до органів внутрішніх справ, держави, адже він є її представником. [3]

Серед різноманіття форм, сторін, граней прояву правового нігілізму слідчого як найбільш загальні та суттєві називаються: